

פרק ראשון – דברים

1. הקדמה לחומש דברים ויחידת הברית

- א. (1) בשנת הארבעים/בחדש שבט/לפני מות משה/לפני הכניסה לארץ, ובעברות מואב, בעבר הירדן המזרחי.
(2) עם ישראל עתיד להתיישב בארץ שבה ההשגחה היא טבעית ולא ניסית ועל כן צריך לחזק את אמונתם. או הם עתידים להיתקל בעמי כנען ובתרבות העבודה הזרה שלהם.
- ב. נקודות דמיון: שתי הפרשיות עוסקות בטוב של הארץ, יש בהן אזהרה שלא לשכוח את ה', בשתייהן יש הנחיה כיצד להימנע משכחת ה'. ההבדלים: בפרק ח' השפע של הארץ נובע מטבעה לעומת פרק ו' שבו השפע הוא מעשה ידי אדם. רק בפרק ח' מוזהרים ישראל מפני הגאווה שהובילה לעבודה זרה. רק בפרק ו' מוזהרים ישראל מפני עבודה זרה. בפרק ו' מוזכר עונש אם יעבדו ע"ז בניגוד לפרק ח'. לקבל כל תשובה מבוססת.
- ג. (1) מוסיף את יראת ה'.
(2) היראה עוזרת להימנע מן החטא.

2. יחידת "פתח תפתח"

- א. (1) שמיטת כספים, מצוות צדקה ועבד עברי (מצוות הענקה). כל המצוות עוסקות בעזרה לחלש.
(2) בסוף השנה השביעית יש לעשות שמיטת כספים.
- ב. (1) לא תקפץ את ירך, לא ירע לבבך, לא תאמץ את לבבך, כל ציטוט מתאים יתקבל.
(2) פסוק ד' א' י'.
- ג. הפסוק אומר "אשר יחסר לו" ומכאן שיש להתחשב במצב של העני קודם שירד מנכסיו ולספק את צרכיו כפי שהיה רגיל להם לפני שנהיה עני.

3. מצוות ההנהגה – פרשת המלך: פרק י"ז, פסוקים י"ד-כ'

- א. (1) המחלוקת אם יש מצווה למנות מלך או שאין מצווה ועדיף שלא למנות מלך, אלא שהתורה מאפשרת למנות מלך (רשות).
(2) רשות – "ואמרת". ציווי – "שום תשים".
- ב. שתי נקודות דמיון: רשות ולא מצווה. וסוף הדבר להיגמר ברע.
- ג. (1) איסור שתיית יין, המלך צריך להיות עסוק תמיד בצורכי הציבור ובלימוד תורה תמיד.
(2) כדי שהמלך יעסוק בצורכי הציבור כל הזמן.

4. יחידת "לא תוכל להתעלם" – פרק כ"ב, פסוקים א'-ד'

- א. (1) השבת אבדה וטעינה. המכנה המשותף הוא עזרה לזולת.
(2) ספר דברים מוסיף שחובה להשיב אבדה גם אם התרחקה הרבה מבעליה.
- ב. (1) לשמור את האבידה בביתו עד שימצא את בעליה.
(2) מוטלת חובה על המוצא לבדוק את אמינות הטענה של מי שמבקש את האבדה ממנו.
- ג. בשניהם יש חובת השבה. ההבדל: על פי התורה חייב להשיב לבעלים, ועל פי חוק המדינה חייב להשיב רק אם הוא לוקח את האבדה. לפי החוק של מדינת ישראל, יש אפשרות שהמוצא יודיע למשטרה והמשטרה יכולה לקחת את האבדה ממנו. על פי התורה יש חובת השבה של האבידה מרגע שרואה את האבידה ועל פי החוק רק אם נטל את האבידה מתחייב להשיב את האבידה.

5. יחידת "דיני מלחמה"

- א. מצוות אשת יפת תואר דואגת ליחס הגון לשבויות או לריסון היצרים של האדם. איסור השחתת עצים — הערך של שמירה על העולם / הטבע כפי יכולתם. הקריאה לשלום — ערך של שלום והימנעות ממלחמה, שאין להילחם אם אפשר למנוע את המלחמה. התורה מצווה על קדושת המחנה / כבוד השכינה / כבוד האדם גם בזמן מלחמה / ניקיון גם בזמן המלחמה.
- ב. (1) האנשים הנכבשים אינם נחשבים לרכוש הכובשים, וחוקי הצבא נאכפים ביעילות על החיילים יותר מאשר בעבר, ולכן ההיתר של התורה בטל כי הנורמה המוסרית הכללית של התנהגות בשעת המלחמה גבוהה יותר.
- (2) רש"י: כדי שלא ירצה בה השובה. אבן עזרא: כדי להתאבל על משפחתה. רמב"ם: כדי להתאושש ממצבה. רמב"ן: לעקור ממנה את אמונתה הקודמת כחלק מתהליך הגיור.
- ג. (1) התורה התירה לשאת אשת יפת תואר כי בשעת מלחמה היצר מתגבר והתורה מתחשבת בקושי לעמוד באיסור. (2) רש"י סובר שאין לנצל את ההיתר לשאת אשת יפת תואר וסופו של מי שינצל היתר זה הוא רע. רש"י לומד זאת מסמיכות הפרשיות: לאחר דרשת אשת יפת תואר באה פרשה שבה מוזכרת אשה שנואה על בעלה ולאחר מכן באה פרשת בן סורר ומורה.

פרק שני — מלכים ב, ירמיה, יחזקאל

6. מלכים ב, פרק כ"א

- א. (1) מנשה הפך את בית המקדש למקום עבודה זרה. אֵן: מנשה שיקם / בנה מחדש את פולחן העבודה הזרה (לאחר שנהרס על ידי אביו חזקיהו). (2) שווים בחטא עבודה זרה ובעונש — החורבן נגזר בגללם. שניהם חטאו והחטיאו, שניהם עבדו עבודה זרה בירושלים, על פי רד"ק שניהם חידשו עבודה זרה לבעל ולאשרה.
- ב. (1) כשם שמנקים את הצלחת מן השאריות לאחר האוכל, כך ירושלים תתנקה מיושביה לאחר החורבן. (2) בפרק כ"ב מתואר העונש העתיד לבוא על ירושלים ועל יושביה — חורבן.
- ג. (1) הרציחות של מנשה נעשו במטרה לעודד ולהעצים את חטא העבודה זרה. (2) שניהם רוצחים את המנהיגים הרוחניים של העם.

7. ירמיה, פרק ל"א, פסוקים א'-י"ט

- א. (1) השימוש במילה ישראל או אפרים או הרי שומרון. (2) פסוקים א'-ב' מתארים את אהבת ה' לעם ישראל ופסוקים ג'-ד' מתארים את הגמול על אהבה זו.
- ב. (1) בני יהודה ו/או בנימין בדרכם לגלות בבל או רחל אימנו. (2) אפרים אינו בן יקיר משום שחטא והחטיא את ישראל, והפסוק שקורא לו בן יקיר נאמר בתמיהה / שאלה רטורית.
- ג. הפסוק אומר שה' זוכר את אפרים משום שהוא יקר לו / גם אם הוא חטא. (לקבל גם: בפסוק מוזכרים גם הזיכרון וגם מידת הרחמים).

8. יחזקאל, פרק ל"ז

- א. (1) א'-י' — קבלת חזון העצמות היבשות; י"א-י"ד — פשר החזון. (2) העצמות מסמלות את עם ישראל האומר שעצמותיו יבשות והוא בגלות ונחשב כמת. החייאתן מסמלת את גאולת ישראל וחזרתם לארץ-ישראל.
- ב. (1) ייאוש, על פי פסוק י"א. (2) גלו לבבל, המקדש חרב, וארץ-ישראל התרוקנה מיושביה והם חשבו שאין עתיד לעם ישראל.
- ג. גאולה רוחנית שמגיעה מאת ה' (מלמעלה כלפי מטה). הדימוי של גאולה זו — ה' פועל על הלב של ישראל. תיקון הלב.

פרק שלישי – עזרא ונחמיה**9. עזרא וחגי**

א. (1) עזרא – צרי יהודה הפחידו את הבונים.

חגי – העם חשב שלא הגיע זמן הגאולה. העם חשב שהמצב הכלכלי לא יאפשר לו לבנות את בית המקדש

(2) הם הצליחו לבנות את מזבח העולה ולהתחיל לבנות את ההיכל אבל לא הצליחו לסיים את בנייתו, בגלל שצרי

יהודה התנכלו להם.

ב. המלך מביא להם חומרי בנייה, בהמות ו"חומרי" הקרבה לקורבנות. בתמורה לכך היהודים צריכים להתפלל עבורו.

10. נחמיה

א. (1) 12.

(2) בנה את החומה. כדי לדאוג למצב הביטחוני של יושבי ירושלים.

ב. (1) סנבלט – מצרי יהודה, ניסה להפסיק את בניית החומה.

חנני – מאנשי יהודה שהגיע לבבל וסיפר לנחמיה על המצב הקשה של יושבי ירושלים.

(2) נחמיה הוא מנהיג תקיף, שלא מהסס להתעמת ולהפעיל את סמכותו. אך מצד שני הוא מנסה לשכנע את אלו

שהוא פועל נגדם.

פרק רביעי – שאלת נושא (10 נקודות)**11. מנהיגות**

דברים, פרק ל' [שפע כלכלי, חזרה לארץ-ישראל. גאולה רוחנית].

יחזקאל, פרק ל"ו [שפע כלכלי, חזרה לארץ-ישראל].

יחזקאל, פרק ל"ז [מקדש, אחדות בעם, עצמאות מדינית. גאולה רוחנית].

ישעיה, פרק ב' [שלום בין הגויים. ירושלים מרכז משפט עולמי].

הרכיבים הבאים: תחיית המתים, בניין בית המקדש, חזרה לארץ-ישראל, שפע כלכלי, שינוי רוחני פנימי בעם, שלום מול

הגויים, ירושלים מרכז המשפט העולמי, אחדות בתוך העם, עצמאות מדינית.